

Teoreticko-odborné podklady

Neznámy priateľ na internete alebo v online hre predstavuje jednu z najväznejších online hrozieb pre deti, často označovanú ako online predátorstvo alebo grooming. Ide o cieleňú a manipulatívnu taktiku, ktorou sa dospelí (predátori) snažia získať dôveru detí a mladých ľudí s cieľom ich sexuálneho zneužitia, vydierania alebo iného poškodenia.

Ako funguje Grooming?

Proces získavania dôvery dieťaťa prebieha postupne a je založený na manipulácii. Má niekoľko fáz:

1. Nadviazanie kontaktu

Predátori vyhľadávajú deti v online prostredí, ako sú chatovacie miestnosti, online hry, sociálne siete (Facebook, Instagram, Snapchat, TikTok) alebo diskusné fóra. Často používajú falošné profily, vydávajú sa za rovesníkov, alebo dokonca za niekoho, kto má podobné záujmy, aby pôsobili dôveryhodne.

2. Budovanie dôvery a vzťahu

Komunikácia je spočiatku zdanlivo neškodná. Predátor sa zaujíma o záujmy dieťaťa, jeho koníčky, školu, rodinu, a snaží sa vytvoriť silné emocionálne puto. Dieťa môže nadobudnúť pocit, že si našlo skutočného priateľa alebo dokonca partnera.

3. Izolácia dieťaťa

Predátor sa snaží dieťa oddeliť od jeho skutočných priateľov a rodiny. Môže dieťaťu napríklad navrhnúť, aby o ich „priateľstve“ nikomu nehovorilo a udržovalo ho v tajnosti, často pod zámienkou, že „dospelí by to nepochopili“.

4. Získavanie osobných informácií a intímneho obsahu

Postupne začína predátor žiadať osobnejšie informácie, ako je adresa, telefónne číslo, fotografie, a neskôr aj intímne fotografie alebo videá (tzv. sexting). Môže to robiť pod rôznymi zámienkami, napríklad že chce poslať darček alebo že chce vidieť, ako dieťa vyzerá.

5. Nátlak, vydieranie a zneužitie

Keď má predátor dostatok informácií alebo intímny materiál, môže začať dieťa vydierať. Hrozí zverejnením fotografií alebo informácií, ak dieťa nesplní jeho požiadavky, ktoré často zahŕňajú osobné stretnutie alebo sexuálne zneužitie.

Prečo sú deti zraniteľné?

- Dôverčivosť: Deti často nevedia rozpoznať, že niekto na druhej strane nie je ten, za koho sa vydáva.
- Túžba po pozornosti: Deti, ktoré sa cítia osamelé alebo hľadajú pozornosť, sú častejšími cieľmi.
- Nedostatok kritického myslenia: Nemusia si uvedomovať dlhodobé dôsledky zdieľania osobných informácií.
- Anonymita internetu: Predátori využívajú anonymitu, ktorú online priestor poskytuje, na zakrytie svojej identity a skutočných úmyslov.

Ako chrániť deti?

Základom ochrany je otvorená komunikácia a dôvera medzi rodičom a dieťaťom:

- Vzdelávanie: Vysvetlite deťom riziká komunikácie s cudzími ľuďmi na internete.
- Pravidlá: Stanovte jasné pravidlá používania internetu a sociálnych sietí.
- Nezdieľanie osobných údajov: Naučte deti, že nikdy nesmú zdieľať osobné informácie (adresa, škola, fotky v uniforme, telefónne číslo) s neznámymi ľuďmi.
- Nahlasovanie: Naučte dieťa, že ak sa stretne s niečím podozrivým alebo nepríjemným, musí to okamžite nahlásiť rodičom alebo inej dôveryhodnej dospelšej osobe.

Vzdelávacie ciele

- žiak vie vysvetliť, kto je cudzí človek v online hre,
- pozná rozdiel medzi kamarátom zo školy a hráčom z internetu,
- vie povedať 3 základné pravidlá bezpečného hrania,
- spozná jednoduché varovné signály,
- vie, čo robiť, ak mu je správa od niekoho nepríjemná.
- nemusí rozumieť pojmom ako grooming či phishing – pracujeme s jednoduchými situáciami a emóciami.

Pomôcky a materiály

- Písacie potreby
- Kartičky s výrokmi
- Komiks

Práca so žiakmi

Úvod pre učiteľa

pre deti vo veku 7–11 rokov ale aj staršie:

- deti často hrajú hry s chatom (Roblox, Minecraft, Brawl Stars),
- nedokážu dobre odhadnúť riziko,
- majú tendenciu veriť tomu, čo niekto napíše.
- preto je dôležité: nezastrašovať, dávať jasné pravidlá.

Varovné signály v jednoduchej podobe

Použite konkrétne príklady:

Červené signály (veľké pozor)

- niekto chce fotku,
- pýta sa, kde bývaš alebo do akej školy chodíš,
- hovorí „nepovedz to rodičom“,
- je nepríjemný, nahnevany alebo kričí na teba,
- chce s tebou volať mimo hry (napr. cez WhatsApp/Discord),
- chce tvoje heslo.

Žlté signály (dávaj pozor)

- chce byť hneď „najlepší kamarát“,
- posielajú podivné odkazy,
- pýta sa: „Koľko máš rokov?“
- chce, aby si s ním bol len ty a nie tvoji kamaráti.

Zelené signály (bezpečné)

- pozdrav,
- otázky o hre,
- bežná komunikácia v tíme.

1. Krátky rozhovor (5 min.)

Položte deťom jednoduché otázky:

- Hráte nejaké online hry?
- Stretli ste tam niekoho nového?
- Ako zistíte, či niekto je alebo nie je kamarát zo školy?

Ciel: naladiť ich bez strachu.

2. Prečítajte spolu komiks (5 min.)

Otázky pre deti:

- Je SuperVlčica skutočná kamarátka?
- Čo urobil náš hrdina nesprávne?

3. Aktivita „Bezpečné alebo nebezpečné?“

(10–15 min.)

Deti pracujú vo dvojiciach alebo skupinkách.

Učiteľ pripraví lístočky s vetami:

- Ahoj, chceš hrať spolu?
- Ako sa voláš a kde bývaš?
- Pod' so mnou na video hovor.
- Dám ti darček v hre, ak...
- Ak mi to nepovieš, nebudeš v tíme!
- Akú farbu máš rád?
- Pošli fotku svojho psa... a aj seba.

Úloha:

- rozdeliť ich na BEZPEČNÉ / NEBEZPEČNÉ,
- povedať prečo.

4. Hlavné pravidlá (5 min.)

Text pre deti v detskom jazyku:

1. Nevrávim cudzím ľuďom, kde bývam ani do akej školy chodím.
2. Nikomu nedávam fotky, ak ho nepoznám v skutočnom živote.
3. Ak sa mi správa nepáči, poviem to dospelému.
4. Nikomu nedávam heslo – ani kamarátom.
5. Kamarát v hre nie je to isté ako kamarát zo školy.

Môžete z toho vytvoriť aj plagát na stenu.

5. Záverečná hra „Signál rukou“ (2 min.)

Učiteľ číta krátke vety, deti ukazujú rukou:

- 👍 bezpečné
- 👉 pozor
- 🛑 stop

Vety:

„Pod', zahráme sa spolu!“

„Povedz mi, kde bývaš.“

„Dám ti skin, ak mi dáš fotku.“

„Páči sa mi, ako hráš.“

Deti sa rýchlo učia rozlišovať.

6. Záver – krátky kvíz alebo reflexia (3 min.)

Otázky:

- Aké sú tri varovné signály?
- Kedy je správne použiť tlačidlo block?
- Prečo „niekto, kto pomáha v hre“ ešte nie je kamarát?

Praktické rady pre učiteľa

- Nezastrašovať – deti v tomto veku potrebujú jasné, jednoduché vysvetlenia.
- Dávať veľa konkrétnych príkladov (majú slabšiu abstrakciu).
- Opakovať pravidlá často – krátko a hravo.
- Zdôrazňovať emócie:
„Ak je ti to nepríjemné, aj keby to bol rovnaký vek, povedz to dospelému.“